

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ЗАКОНЫ

«Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары җирле үзидарә органнарына күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә дәүләт тикшереп торуын һәм күзәтчелеген гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы дәүләт вәкаләтләрен бирү турында» Татарстан Республикасы Законына үзгәрешләр кертү хакында

Татарстан Республикасы
Дәүләт Советы тарафыннан
2017 елның 11 маенда
кабул ителде

1 статья

«Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары җирле үзидарә органнарына күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә дәүләт тикшереп торуын һәм күзәтчелеген гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы дәүләт вәкаләтләрен бирү турында» 2007 елның 27 декабрендәге 66-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законына (Татарстан Дәүләт Советы Жыелма басмасы, 2007, № 12 (II өлеш); 2010, № 5 (I өлеш), № 7 (II өлеш), № 12 (II өлеш); 2011, № 8 (I өлеш); 2013, № 3, № 10; 2014, № 7) түбәндәге үзгәрешләрне кертергә:

1) исемендә «өлкәсендә» сүзеннән соң «, шулай ук торак-төзелеш кооперативларының күпфатирлы йортларны төзүгә бәйле эшчәнлеген» сүzlәрен өстәргә, «дәүләт тикшереп торуын һәм күзәтчелеген» сүzlәрен «дәүләт тарафыннан тикшереп торуны (кузәтчелек итүне)» сүzlәренә алмаштырырга;

2) преамбулада «Россия Федерациясе субъектлары дәүләт хакимиятенең закон чыгару (вәкиллекле) һәм башкарма органнарын оештыруның гомуми принциплары турында» 1999 елның 6 октябрендәге 184-ФЗ номерлы Федераль закон,» сүzlәреннән соң «Россия Федерациясе Торак кодексы» сүzlәрен, «өлкәсендә» сүзеннән соң «, шулай ук торак-төзелеш кооперативларының күпфатирлы йортларны төзүгә бәйле эшчәнлеген» сүzlәрен өстәргә, «дәүләт тикшереп торуын һәм күзәтчелеген» сүzlәрен «дәүләт тарафыннан тикшереп торуны (кузәтчелек итүне)» сүzlәренә алмаштырырга;

3) 1 статьяны түбәндәге редакциядә бәян итәргә:

«1 статья. Жирле үзидарә органнарына бирелә торган дәүләт вәкаләтләре

Жирле үзидарә органнарына күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мөлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә, шулай ук торак-төзелеш кооперативларының күпфатирлы йортларны төзүгә бәйле эшчәнлеген дәүләт тарафыннан тикшереп торуны (күзәтчелек итүне) гамәлгә ашыру буенча түбәндәгә Татарстан Республикасы дәүләт вәкаләтләре (алга таба – дәүләт вәкаләтләре) бирелә:

«Күпфатирлы йортларны һәм күчемсез мөлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзүдә катнашу турында һәм Россия Федерациясенең кайбер закон актларына үзгәрешләр керту хакында» 2004 елның 30 декабрендәге 214-ФЗ номерлы Федераль закон (алга таба – Федераль закон) нигезендә күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мөлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучылар шартнамә буенча тұли торган акчаларның төзүче тарафыннан максатчан кулланылуын тикшереп тору;

төзүчегә карата Федераль законның 3 статьясындагы 2 өлешендә билгеләнгән таләпләрнең аның тарафыннан үтәлүен тикшереп тору;

төзүче тарафыннан мәгълүматны ачып бирүгә һәм урнаштыруға карата Федераль законның 3¹ статьясында билгеләнгән таләпләрнең аның тарафыннан үтәлүен тикшереп тору;

төзүченең төзелеш проектларын гамәлгә ашыруның якынча графикаларын үтәвен тикшереп тору;

өлешле төзүдә катнашучылар тұли торган акчаларның исәбен алып баруга карата Федераль законның 18 статьясындагы 1² өлешендә билгеләнгән таләпләрнең төзүче тарафыннан үтәлүен тикшереп тору;

төзүченең һәм проект декларациясенең Федераль законның 3 статьясындагы 2 өлешендә, 20 һәм 21 статьяларында билгеләнгән таләпләргә туры килүе турында бәяләмә бирү йә мондый бәяләмә бирүдән дәлилләп баш тарту;

төзүчедән ахыр чиктә турыдан-туры яисә читләтеп (өченче затлар аркылы) корпоратив юридик затка – төзүчегә хужа булган (капиталда өстенлекле катнашуы 25 проценттан артық булган) физик зат турында мәгълүмат алу;

төзүчедән федераль башкарма хакимиятнең күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мөлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә дәүләт жайга салуын гамәлгә ашыруға вәкаләтле органы (алга таба – вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы) билгеләгән тәртиптә һәм срокларда, юридик затның тулы исемен яисә индивидуаль эшкуарның фамилиясен, исемен, атасының исемен (булганда), адресын (урнашкан урынын) күрсәтеп, эшләрне башкаручы, товарлар ташучы һәм (яисә) инженер эзләнүләре башкару, архитектура-төзелеш проектлавы һәм төзелеш хезмәтләрен күрсәтүче затлар, шулай ук мондый товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрнең төрләре турында һәм, Россия Федерациясе законнарында күрсәтелгән эш төрләрен башкаруга, товарлар ташуга һәм хезмәтләр күрсәтүгә тиешле рөхсәтләр (лицензияләр) булу таләбе каралган очракта, бу затларда күрсәтелгән рөхсәтләр (лицензияләр) булу хакында мәгълүмат алу;

федераль башкарма хакимиятнең рәсми статистик мәгълүматны формалаштыру функцияләрен гамәлгә ашыруга вәкаләтле органыннан төзүчеләрнең күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат, шулай ук торак-төзелеш кооперативының күпфатирлы йортны төзү өчен кооператив өгъзаларының акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат алу;

федераль башкарма хакимиятнең салымнар һәм жыемнар турындагы законнар үтәлешен тикшереп тору һәм күзәтчелек итү функцияләрен гамәлгә ашыручи органыннан ведомствоара мәгълүмати үзара эшчәнlek тәртибендә юридик затларның бердәм дәүләт реестрыннан өзөмтә (андагы белешмәләр), Федераль законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 7 пунктында билгеләнгән таләпләрнең төзүче тарафыннан үтәлүен тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат, шулай ук торак-төзелеш кооперативларының алар тарафыннан күпфатирлы йортны төзү өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат алу;

федераль башкарма хакимиятнең эчке эшләр өлкәсендә дәүләт сәясәтен эшләү, гамәлгә ашыру һәм норматив-хокукий жайга салу функцияләрен гамәлгә ашыручи органыннан ведомствоара мәгълүмати үзара эшчәнlek тәртибендә Федераль законның 3 статьясындагы 2 өлешенең 8 пунктында билгеләнгән таләпләрнең төзүче тарафыннан үтәлүен тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат, шулай ук Россия Федерациясе Торак кодексының 116¹ статьясындагы 1 пунктында билгеләнгән таләпләрнең үтәлүен тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат алу;

федераль башкарма хакимиятнең дәүләт кадастры исәбенә алуны, хокукларны дәүләт теркәвенә алуны, Күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрын алыш баруны һәм Күчемсез мәлкәтнең бердәм дәүләт реестрындагы белешмәләрне бирүне гамәлгә ашыруга вәкаләтле органыннан (алга таба – хокукларны теркәү органы) төзүчеләрнең күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген, шулай ук торак-төзелеш кооперативының аның тарафыннан күпфатирлы йортны төзү өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген тикшереп тору өчен кирәkle документлар һәм мәгълүмат алу;

төзелеш өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүче затлардан «Дәүләт контролен (кузәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшқуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында билгеләнгән вакытта күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә дәүләт тикшереп торуын (кузәтчелеген) гамәлгә ашыру өчен кирәkle булган һәм исемлеге Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә торган белешмәләр һәм (яисә) документлар алу;

төзүчеләрдән күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын

жәлеп итүгө бәйле эшчәнлекне гамәлгә ашыру, шул исәптән төзүченең төзелеш проектларын гамәлгә ашыруның якынча графикларын, шартнамәләр буенча үз йөкләмәләрен үтәве турында квартал саен хисаплылық, шулай ук Россия Федерациясе законнары таләпләре нигезендә төзелгән арадаш һәм еллық бухгалтерлық (финанс) хисаплылығын алу;

торак-төзелеш кооперативыннан Россия Федерациясе Хөкүмәте вәкаләт биргән федераль башкарма хакимият органы билгеләгән рәвешләрдә һәм тәртиптә торак-төзелеш кооперативы тарафыннан күпфатирлы йортны төзү өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүгө бәйле торак-төзелеш кооперативының эшчәнлеген гамәлгә ашыру, шул исәптән мондый кооперативның кооператив өгъзалары һәм башка затлар каршындагы үз йөкләмәләрен үтәве турында квартал саен хисаплылық алу;

төзүчеләрнең күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итүгө бәйле эшчәнлеген тикшереп тору;

Федераль закон таләпләренең үтәлешен тикшереп тору, шул исәптән Россия Федерациясе Үзәк банкына төзүче белән поручительлек шартнамәсе төзегән банкның яисә төзүче белән иминләштерү шартнамәсе төзегән иминият оешмасының Федераль закон таләпләренә туры килүләре турында мәгълүмат бируде сорап гарызнамәләр жибәрү, шулай ук Федераль законны бозуга карата гражданнарның һәм юридик затларның шикаятыләрен карау;

купфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүче затларга Федераль закон таләпләрен, шулай ук күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе Президентының норматив хокукий актларында, Россия Федерациясе Хөкүмәтенең норматив хокукий актларында, вәкаләтле федераль башкарма хакимият органының норматив хокукий актларында билгеләнгән башка таләпләрне бозуны бетерү турында күрсәтмәләр жибәрү һәм мондый хокук бозуларны бетерү срокларын билгеләү;

үзенең «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге рәсми сайтында төзүченең, торак-төзелеш кооперативының эшчәнлегенә уздырылган тикшерүләр турында мәгълүмат, файдалана алыу Россия Федерациясе законнары белән чикләнгән белешмәләрдән тыш, урнаштыру, шулай ук төзүчене, аның вазыйфаи затларын Федераль закон таләпләрен бозган өчен административ жаваплылыкка тарту хакында үз көченә кергән каарлар турында белешмәләр, торак-төзелеш кооперативын Россия Федерациясе Торак кодексы таләпләрен һәм законнарда билгеләнгән башка таләпләрне бозган өчен административ жаваплылыкка тарту хакында белешмәләр урнаштыру;

төзелеш өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүче затларны (аларның вазыйфаи затларын), торак-төзелеш кооперативларын (аларның вазыйфаи затларын) Федераль законда һәм Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән жаваплылыкка тарту өчен кирәkle чарагалар күру;

өлешле төзүдә катнашучыларның хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен, шулай ук үз акчалары белән күпфатирлы йортны төзүдә катнашучы торак-төзелеш кооперативы өгъзаларының Россия Федерациясе Торак кодексының 11 бүлгендә каралган хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклап, мондый хокукларны һәм законлы мәнфәгатьләрне бозган очракта, гаризалар белән судка мөрәжәгать итү;

хокук саклау органнарына жинаять билгеләре буенча жинаять эшләре кузгату мәсьәләләрен хәл итү өчен мәжбүри таләпләрне бозуга бәйле материаллар жибәрү;

вәкаләтле федераль башкарма хакимият органы билгеләгән критерийлар нигезендә акчалары күпфатирлы йортларны төзүгә жәлеп ителгән һәм хокуклары бозылган гражданнарны зыян күргәннәр дип тану һәм мондый гражданнарның реестрын алыш бару;

Федераль законның 23 статьясындагы 15 һәм 16 өлешләрендә билгеләнгән очракларда күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлекнең төзүче тарафыннан гамәлгә ашырылуын билгеле бер вакытка туктатып тору турындагы гариза белән йә төзелеш өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүче затны ликвидацияләү хакындагы гариза белән арбитраж судына мөрәжәгать итү;

төзүчеләрнең күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мәлкәтнең бүтән объектларын төзү (булдыру) өчен өлешле төзелештә катнашучыларның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген тикшереп тору турындагы Федераль закон нигезләмәләрен исәпкә алыш, торак-төзелеш кооперативларының эшчәнлеген жайга сала торган федераль законнар нигезендә мондый кооперативлар тарафыннан күпфатирлы йортларны төзү өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүне тикшереп тору;

торак-төзелеш кооперативы тарафыннан мәгълүматны һәм документларны урнаштыруга карата Россия Федерациясе Торак кодексының 123¹ статьясындагы 1 өлешендә билгеләнгән таләпләрнең аның тарафыннан үтәлүен тикшереп тору;

Россия Федерациясе Торак кодексының 123² статьясындагы 4 өлеше нигезендә торак-төзелеш кооперативының күпфатирлы йортны төзү өчен кооператив өгъзаларының акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген тикшерү;

торак-төзелеш кооперативыннан һәм мондый кооператив белән күпфатирлы йортны төзүгә бәйле шартнамәләр төзегән башка затлардан «Дәүләт контролен (күзәтчелеген) һәм муниципаль контрольне гамәлгә ашырганда юридик затларның һәм индивидуаль эшкуарларның хокукларын яклау турында» 2008 елның 26 декабрендәге 294-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында билгеләнгән вакытта торак-төзелеш кооперативының аның тарафыннан күпфатирлы йортны төзү өчен гражданнарның акчаларын жәлеп итүгә бәйле эшчәнлеген дәүләт тарафыннан тикшереп торуны (күзәтчелек итүне) гамәлгә ашыру өчен кирәклө булган һәм исемлеге Татарстан Республикасы Министрлар Кабинеты тарафыннан билгеләнә торган документлар һәм мәгълүмат алу;

торак-төзелеш кооперативының идарә итү органнарыннан ачыкланган хокук бозуларны бетерүне таләп итү;

торак-төзелеш кооперативы тарафыннан Россия Федерациясе Торак кодексының 110 статьясындагы З өлеше, күпфатирлы йортны аннан соңғы қарап торудан тыш, һәм Россия Федерациясе Торак кодексының 123¹ статьясы таләпләрен бозуга карата гражданнарның һәм юридик затларның шикаятыләрен карау;

торак-төзелеш кооперативына Россия Федерациясе Торак кодексының 110 статьясындагы З өлеше, күпфатирлы йортны аннан соңғы қарап торудан тыш, һәм Россия Федерациясе Торак кодексының 123¹ статьясы таләпләрен бозуны бетерү турында үтәлүе мәжбүри булган күрсәтмәләр жибәрү һәм мондый хокук бозуларны бетерү срокларын билгеләү;

торак-төзелеш кооперативы билгеләнгән вакытта ачыкланган хокук бозуларны бетерү турындағы күрсәтмәне үтәмәгән очракта, шулай ук бу хокук бозулар торак-төзелеш кооперативы әгъзаларының хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә реаль куркының тудырган очракта, торак-төзелеш кооперативының кооперативка яңа әгъзалар жәлеп итү эшчәнлеген аның тарафыннан тиешле хокук бозуларны бетергәнчегә кадәр тұктатып тору хакында күрсәтмә чыгару, шуши кооператив күрсәтмәләрне үтәмәгән очракта торак-төзелеш кооперативын ликвидацияләү таләбе белəн судка мәрәжәгать итү;

торак-коммуналь хужалыкның дәүләт мәгълүмат системасыннан торак-төзелеш кооперативы әгъзалары реестрындағы белешмәләрне, шулай ук Россия Федерациясе Торак кодексының 123¹ статьясында каралған башка мәгълүматны алу.»;

4) 6 статьяда:

а) 1 өлешнен 1 пунктында «мәгълүматны» сүзеннән соң «, шулай ук торак-төзелеш кооперативының күпфатирлы йортны төзү өчен кооператив әгъзаларының акчаларын жәлеп итүгө бәйле эшчәнлеген тикшереп тору өчен кирәкле документларны һәм мәгълүматны (шул исәптән күпфатирлы йортны төзүгө бәйле документларны)» сүzlәрен естәргә;

б) 5¹ пункттың 2 өлешендә «тұгызынчы абзацында» сүzlәрен «егерме бишенче абзацында» сүzlәренә, «күчемсез мәлкәткә һәм алар белəн алыш-биреш килешүләренә хокукларны дәүләт теркөвенә алушы органнарга» сүzlәрен «хокукларны теркәү органына» сүzlәренә алмаштырырга;

5) күшымтада

«Татарстан Республикасы муниципаль
районнары һәм шәһәр округлары жирле
үзидарә органнарына күпфатирлы
йортларны һәм (яисә) күчемсез
мәлкәтнең бүтән объектларын өлешле
төзү өлкәсендә дәүләт тикшереп торуын
һәм күзәтчелеген гамәлгә ашыру буенча
Татарстан Республикасы дәүләт
вәкаләтләрен бирү турында» Татарстан
Республикасы Законына күшымта»

сұзләрен

«Татарстан Республикасы муниципаль районнары һәм шәһәр округлары жирле үзидарә органнарына күпфатирлы йортларны һәм (яисә) күчемсез мөлкәтнең бүтән объектларын өлешле төзү өлкәсендә, шулай ук торак-төзелеш кооперативларының күпфатирлы йортларны төзүгә бәйле эшчәнлеген дәүләт тарафыннан тикшереп торуны (кузәтчелек итүне) гамәлгә ашыру буенча Татарстан Республикасы дәүләт вәкаләтләрен бирү турында» Татарстан Республикасы Законына күшымта»

сұзләренә алмаштырырга.

2 статья

Әлеге Закон рәсми басылып чыккан көненнән соң 10 көн узгач көченә керә.

Татарстан Республикасы
Президенты

Р.Н. Миннеханов

Казан, Кремль
2017 ел, 26 май
№ 33-ТРЗ